

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY

96/08

Kontrolní závěr z kontroly nakládání s finančními prostředky určenými na restrukturalizaci zemědělského podnikání

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1996 pod pořadovým číslem 96/08. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Rodr.

Cílem kontroly bylo prověřit u vybraných příjemců dotací správnost postupu při čerpání finančních prostředků uvolněných ze státního rozpočtu v letech 1994 a 1995 na restrukturalizaci zemědělského podnikání.

Program kontroly byl zaměřen zejména na to, jakým způsobem byly stanoveny a dodržovány zásady pro poskytování dotací na dílčí dotační tituly I.A. - Restrukturalizace rostlinné výroby zatravněním a I.D. - Údržba trvalých travních porostů, s důrazem na dodržování právních norem upravujících nakládání s prostředky státního rozpočtu, plnění smluvních vztahů, dodržování účelů dotací u ústředních orgánů státní správy a vybraných příjemců dotací.

Kontrolu vykonaly skupiny kontrolujících Odboru zemědělství, lesního a vodního hospodářství NKÚ v Praze a oblastních odborů NKÚ v Liberci, Ústí nad Labem, Mostě, Plzni, Strakonících, Českých Budějovicích a Táboře v období od března do prosince 1996.

Kontrolované osoby:

A. Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“) a jeho územní odbory (dále jen „ÚO MZe“) v Liberci, Semilech, Ústí nad Labem, Chomutově, Lounech, Tachově, Domažlicích, Klatovech, Českých Budějovicích, Českém Krumlově a Jindřichově Hradci;

B. Ministerstvo financí (dále jen „MF“);

C. Finanční úřady (dále jen „FÚ“) v Liberci, Semilech, Ústí nad Labem, Chomutově, Tachově, Klatovech, Českých Budějovicích a Jindřichově Hradci;

D. Příjemci dotací -

AGROBRÁCHA, s. r. o., Jindřichovice pod Smrkem; AGROFANDA, s. r. o., Kunratice; AGROGALAS, a. s., Frýdlant v Čechách; AGROSOMA, s. r. o., Liberec; FAOL, v. o. s., Liberec; Jaroslava Havlíčková, Vysoká; Hana Křížková, TROPIC, Liberec; Libor Uzel, Liberec; REAGRO, s. r. o., Starý Dub; PS + PS, s. r. o., Rynoltice; B+L ZEMEX, s. r. o., Rokytnice nad Jizerou; Luděk Boch, Příkrý; Farma HUCUL, s. r. o., Janova Hora; Dana Martincová, Martincova farma, Bozkov; Státní statek Krkonoše, s. p., Vysoké nad Jizerou; Výrobní a obchodní podnik Klokočí, s. r. o., Klokočí; Zemědělsko-obchodní družstvo, Lomnice nad Popelkou; Zemědělské družstvo Horal, Vysoké nad Jizerou; Zemědělské družstvo Jizeran, Semily; Jiří Barbořík, Lhota pod Pannou; Václav Barbořík, Malečov; Vasil Geletič, Mnichov; Zdena Geletičová, Slavošov; Hadulla's, s. r. o., Ústí nad Labem; Lenka Hadrabová, Mirkov; Bohumil Ječmínek, Slavošov; První petrovická zemědělská, a. s., Petrovi-

ce; Václav Šulek, Libouchec; AGRO-Málkov, s. r. o., Málkov; AV BOHEMIA Praha, s. r. o., Chomutov; EKOMILCH - PLUS, s. r. o., Křimov; FYTON, s. r. o., Odolice; Karel Kopecký, Chomutov; Tomáš Rameš, Ústí nad Labem; Zemědělská společnost Ciboušov, s. r. o., Ciboušov; HLAVCHMEL Blšany, s. r. o., Blšany; LUKRA, s. r. o., Lubenec; Ing. Jiří Smetana, Podbořanský Rohozec; Agročas, s. r. o., Částkov; Agroobchodní společnost, s. r. o., Ctiboř; AGROPOS Krasíkov, s. r. o., Krasíkov; AGROTIS, s. r. o., Staré Sedliště; Tomáš Kotlařík, Bezdržice; Hubert Mazánek, Lesná; Jan Zatloukal, Velké Dvorce; Ing. Vladislav Faina, Poběžovice; Ing. Václav Hašek, Újezd Svatého Kříže; Kobas, s. r. o., Bělá nad Radbuzou; Agro-Javor, s. r. o., Chudenín; Agroprodukt Strážov, a. s., Strážov na Šumavě; FLEGRO 92 Agrodivize, s. r. o., Klatovy; JOLA farma, s. r. o., Nýrsko; Josef Kerhart, Hartmanice; Antonín Kostohryz, Sušice; Ing. František Scheinost, Sušice; JUDr. Milan Šíma, Říčany; Výrobní obchodní družstvo Svatobor, Hrádek u Sušice; Zemědělské obchodní družstvo, Hlavňovice; Ing. Jiří Čermák, Jemčina; Ing. Jaroslav Hruška, České Budějovice; Jihočeský CHOVA TEL, a. s., České Budějovice; Zemědělské družstvo, Slavče; Zemědělské výrobní obchodní družstvo, Planá; AGRO Šumava, s. r. o., Horní Planá; Ing. Jiří Janda, Hůrka; KERIM, s. r. o., Praha 10; R-YARD, s. r. o., České Budějovice; Jan Wudy, Hůrka; AGROS, s. r. o., Slavonice; BOVIS N.B., s. r. o., Nová Bystřice; Ing. Jan Kačeřovský, K + K Brilice - Gigant, Třeboň; Ing. Jan Kepka, Rapšach; Kubík - Jura, s. r. o., Hůrky; LANDŠTEJN, s. r. o., Staré Město pod Landštejnem; Nov Agro, s. r. o., Novosedly nad Nežárkou; Zemědělské družstvo RADELO, Velký Ratmírov; Zemědělské družstvo Rodvínov, Rodvínov.

Námítky, které proti kontrolnímu protokolu podalo 8 kontrolovaných osob, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podaly: MZE, MF, ÚO MZE Semily a BOVIS N.B., s. r. o. O odvoláních rozhodl svými usneseními senát NKÚ.

S e n á t NKÚ (ve složení: Ing. Zdeněk Rodr - předseda, JUDr. Jiří Drábek, MVDr. Rudolf Němeček, Ing. Zdeněk Smělik - členové) na svém zasedání dne 26. srpna 1997*

s c h v á l i l usnesením č. 96/08/302
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Úvodní část

Na neinvestiční dotace podnikům v rezortu zemědělství byla v rozpočtové kapitole „Ministerstvo země-

* Pozn. redakce: Zveřejnění kontrolního závěru bylo odloženo ve smyslu § 30 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb.

dělství“ zákonem č. 331/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1994 ..., určena částka 5 800 mil. Kč a zákonem č. 268/1994 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1995, částka 5 600 mil. Kč.

Uvedené finanční prostředky byly dále účelově určeny MZe takto:

	rok 1994		rok 1995	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
zeměděl. a potravinářství (z toho: na dotace do PGRLF *)	5 100 (1 600) (3 500)	87,9	4 800 (2 700) (2 100)	85,7
lesní hospodářství	500	8,6	500	8,9
vodní hospodářství	200	3,5	300	5,4
celkem	5 800	100,0	5 600	100,0

* PGRLF = Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Vedle obecně závazných právních předpisů, jimiž se finanční hospodaření s prostředky státního rozpočtu řídí, vydaly MF a MZe společně další prováděcí pokyny.

Pro rok 1994:

- „Zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu v rezortu zemědělství v letech 1994 a 1995“ - MF č. j. 195/12 785/94, MZe č. j. 500/94-200 (dále jen „Zásady 1994“)
- „Novelizované zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu ministerstvem zemědělství v letech 1994 a 1995“ - MF č. j. 195/29 678/1994, MZe č. j. 1068/94-200 (dále jen „Novelizované zásady“)
- „Změny Novelizovaných zásad“
 - MF č. j. 195/35 855/1994 z 21. 6. 1994
 - MF č. j. 195/38 791/1994 z 12. 7. 1994
 - MF č. j. 195/45 931/1994 z 11. 8. 1994
 - MF č. j. 195/44 308/1994 z 4. 10. 1994
 - MF č. j. 195/45 652/1994 z 4. 10. 1994
 - MF č. j. 195/49 408/1994 z 4. 10. 1994
 - MF č. j. 195/71 445/1994 z 28. 12. 1994
 (Nejdůležitější z hlediska prováděné kontroly byly změny obsažené v dopise MF č. j. 195/49 408/94 ze 4. 10. 1994.)
- „Úplné znění zásad pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu ministerstvem zemědělství v roce 1994“ - MF č. j. 195/29 678/1994, MZe č. j. 1068/94-200 (dále jen „Úplné znění zásad“)

Pro rok 1995:

- „Zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu ministerstvem zemědělství pro rok 1995“ (dále jen „Zásady 1995“)

Uvedené zásady MZe a MF pro poskytování dotací v letech 1994 a 1995 obsahují další členění dotací podle účelu do osmi dotačních titulů (dále jen „DT“), které se v některých případech dále člení na dílčí DT.

DT I „Restrukturalizace zemědělského podnikání“ obsahoval v roce 1994 šest a v roce 1995 sedm dílčích DT. Počtem i objemem finančních prostředků poskytnutých na dotace k nejvýznamnějším náleží:

- dílčí DT I.A. „Restrukturalizace rostlinné výroby zatrávněním ...“
- dílčí DT I.D. „Údržba krajiny v kulturním stavu“.

Z částky přidělené na dotace v letech 1994 a 1995 bylo na dílčí DT I.A. Restrukturalizace rostlinné výroby zatrávněním určeno 200 mil. Kč přímé nenávratné dotace ročně, tj. 4 000 Kč (v roce 1994) a 6 000 Kč (v roce 1995) na 1 ha nově založeného travního porostu.

Na dílčí DT I.D., který se v roce 1994 původně nazýval „Údržba trvalých travních porostů“, bylo určeno 70 mil. Kč za rok. Dotace na 1 ha udržované plochy trvalých travních porostů (dále jen „TTP“) činila 1 500 Kč a na poskytnutou dotaci se uzavírala s příjemcem smlouva.

Od 25. 8. 1994 nabyla účinnosti úprava Zásad, na jejímž základě se změnil název a účel dílčího DT I.D. na „Údržbu krajiny v kulturním stavu“ a byl rozčleněn na DT I.D.a) a I.D.b).

DT I.D.a) byl nazván „Údržba trvalých luk a pastvin pasením nebo sklizením“ a vztahoval se na pozemky s porosty založenými od 1. 1. 1990 do 31. 12. 1993, pokud cena půdy za 1 m² byla vyšší než 2 Kč. Přímá nenávratná dotace se poskytovala v částce 1 500 Kč na 1 ha udržované plochy.

DT I.D.b) byl určen na „Údržbu luk, pastvin a ostatních ploch“ v katastrálních územích, kde průměrná cena půdy za 1 m² byla nižší nebo rovna 2 Kč. Dotace činila 2 000 Kč na 1 ha.

V obou případech se s příjemcem smlouva neuzavírala, ale dotace byla poskytována dokladem o přiznání dotace na základě tabulky obsahující charakteristiku dotovaných pozemků a čestného prohlášení.

Kontrola byla zaměřena na uvedené dílčí DT I.A. a I.D. Zkontrolováno bylo 240 poskytnutých dotací o celkovém objemu přes 193 mil. Kč, což je přes 10 % z celkově poskytnuté částky na uvedené účely.

Kontrolní zjištění

A. Ministerstvo zemědělství

A. I. Stanovení a dodržování Zásad pro poskytování dotací, plnění smluvních vztahů, dodržování účelu a hospodárnosti

MZe porušilo:

1. ustanovení § 24 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky:

„Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky; připravují návrhy zákonů ... a jiných obecně závazných právních předpisů; dbají o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě.“

a ustanovení § 5 odst. 2 zákona České národní rady č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky):

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu účtování se státním rozpočtem republiky.“

MZe v průběhu roku 1994 opakovaně (osmkrát) měnilo případně doplňovalo Zásady pro poskytování dotací. Četnost těchto změn v průběhu jednoho rozpočtového roku dokumentuje, že dotační politika nevycházela z ujasněné koncepce v dané oblasti. Požadavek výše uvedeného zákona dbát o náležitou právní úpravu věcí na úseku dotací tím nebyl naplněn.

Podle rozhodnutí MZe a MF ze dne 4. 10. 1994, které nabylo účinnosti 25. 8. 1994 retroaktivně, mohly dotaci na údržbu TTP získat i subjekty nepodnikající v zemědělské výrobě. Tato změna nebyla uvedena ve vydaných Novelizovaných zásadách, ale pouze v interním pokynu MZe. Dotaci tak mohli využít pouze ti, kdo byli informováni. Tím vznikla situace, že dotace, které stát ze zákona o státním rozpočtu poskytoval, nebyly za stejných a předem určených podmínek dostupné všem, kterým byly určeny;

2. ustanovení § 5 odst. 2 první věty zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části B DT 1.A. písm. e) a h) Zásad 1994 (resp. Novelizovaných zásad) je mj. stanoveno:

„Obsah žádosti: ...

e) doklad o vlastnictví zatravněvaného pozemku podle katastrálního úřadu, ...

h) kopie o nahlášení změny kultury orné půdy do TTP, která byla zaslána příslušnému katastrálnímu úřadu, ...“

a v ustanovení části B DT 1.D. písm. c), d) a e) Zásad 1994 (resp. Novelizovaných zásad), je mj. stanoveno:

„Obsah žádosti: ...

c) uvedení čísel a výměr parcel, kde jsou trvalé travní porosty,

d) doklad o vlastnictví ...,

e) nájemní, podnájemní smlouva (předkládá nájemce), ...“

Jako opatření zabraňující, aby nebyla žádána dotace opakovaně na tytéž pozemky (v jednom roce zatrávněné a současně i udržované) nebo dotace na pozemky již zatrávněné v předchozích letech, stanovilo MZe v Zásadách 1994 podmínku, že žadatel ohlásí změnu kultury orné půdy - převod do TTP - příslušnému katastrálnímu úřadu. Pro tento postup však nestanovilo podstatné náležitosti, které vyžaduje zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, (katastrální zákon), a jeho prováděcí vyhláška č. 126/1992 Sb. Hlášení musí obsahovat zejména název katastrálního území a parcelní číslo podle katastru nemovitostí. Katastrální úřady na hlášení žadatelů o dotaci nebraly zřetel, opatření se tak stalo formálním a opakovanému nárokování dotací nezabránilo.

MZe poskytlo například firmám AGROČAS, s. r. o., Částkov, Hubert Mazánek, Lesná, AGROSOMA, s. r. o., Liberec, AGROGALAS, a. s., Frýdlant v Čechách, AGROFANDA, s. r. o., Kunratice, AGROBRÁCHA, s. r. o., Jindřichovice pod Smrkem a dalším dotace k údržbě pozemků na základě nájemních smluv, v nichž nebyly pozemky specifikovány tak, aby je bylo možné ověřit v evidenci katastrálního úřadu a provést identifikaci a kontrolu v terénu. Prostředky státního rozpočtu tak byly poskytovány, aniž bylo zajištěno dodržování shora citovaných ustanovení Zásad;

3. ustanovení § 24 zákona č. 2/1969 Sb.:

„Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky ...; dbají o zachování zákonnosti ...“,

příčemž z ustanovení § 1 odst. 5 zákona č. 331/1993 Sb., o státním rozpočtu na rok 1994 a o změně a doplnění některých zákonů, a z jeho přílohy č. 4 vyplývá, že neinvestiční dotace do zemědělství (uvedené ve sl. 11) jsou určeny podnikům,

a ustanovení § 5 odst. 3 písm. a) zákona č. 576/1990 Sb.:

„Ze státního rozpočtu se mohou poskytovat:

a) dotace a návratné finanční výpomoci právnickým osobám a fyzickým osobám vyvíjejícím podnikatelskou činnost ...“

Podle opatření MZe, které bylo schváleno MF dne 4. 10. 1994 č. j. 195/49 408/94 s účinností od 25. 8. 1994, bylo možné dotovat údržbu luk, pastvin a ostatních ploch majitelům i nájemcům v oblastech, kde průměrná cena půdy za 1m² byla nižší nebo rovna 2 Kč bez ohledu na to, zda tyto subjekty podnikají v zemědělské výrobě, či nikoliv. Toto rozhodnutí umožňovalo poskytovat prostředky státního rozpočtu zákonem č. 331/1993 Sb. jmenovitě určené na dotace zemědělským podnikům mimo tento účel i osobám, které nevykonávaly podnikatelskou činnost v zemědělství.

Podle uvedeného rozhodnutí MZe a MF nebylo třeba od 25. 8. 1994 při poskytování dotací na zmíněnou údržbu luk, pastvin a ostatních ploch uzavírat s příjemci dotací smlouvy. Vzhledem k tomu, že vydané Zásady pro poskytování dotací včetně jejich změn nebyly vyhlášeny ve Sbírce zákonů, nebyly podmínky v nich obsažené pro příjemce dotace závazné. Tím, že od uzavírání smluv bylo upuštěno, nebylo možné vyžadovat od příjemce dotací plnění povinností a jejich porušení sankcionovat;

4. ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky Ministerstva financí České republiky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací:

„Jako správce kapitoly ústřední orgán především: ...

d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ...“,

a ustanovení § 30 odst. 2 téže vyhlášky:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna ... dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb ...“

Dotace ze státního rozpočtu, které měly být poskytovány pouze těm žadatelům, kteří řádně plní své závazky vůči státu, přiznávalo MZe na základě „čestného prohlášení“ žadatelů, nikoli až po ověření, že závazky skutečně plní. Žadatelé tuto situaci využívali, často předkládali nepravdivá čestná prohlášení a neoprávněně tak získávali a využívali dotační prostředky. Např. v okrese Klatovy z 10 kontrolovaných případů 4 žadatelé předložili nepravdivé čestné prohlášení, v okrese Jindřichův Hradec to bylo dokonce 6 z 10.

MZe tento způsob dokladování „čestným prohlášením“ připustilo, aniž současně zajistilo odpovídající účinný systém kontroly a ověřování pravdivosti údajů uvedených v „čestných prohlášeních“. Tím nesplnilo povinnost zajistit účelné, hospodárné a efektivní nakládání s rozpočtovými prostředky, jak mu ukládají obecně závazné právní předpisy;

5. ustanovení § 5 odst. 2 první věty zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb. (citace uvedena v části A.I.4.),

a podmínky stanovené v části A bodu 7 písm. b) a v části B písm. f) DT 1.D. Novelizovaných zásad a Zásad 1995:

„b) MZe je povinno provádět kontrolu příjemců dotace ..., zda plní podmínky smlouvy, ...“

„Obsah žádosti: ...

f) doklad od územního odboru MZe, že plochy, na které je požadována dotace, byly v příslušném roce udrženy v kulturním stavu. Tento doklad musí potvrzovat stav travního porostu v srpnu příslušného roku, ...“

Podle citovaných Zásad měl příslušný územní odbor MZe provést fyzickou prohlídku dotčených pozemků a písemně potvrdit splnění účelu před poskytnutím dotace. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že v některých případech nebyla kontrola pozemků ÚO MZe provedena, a přesto byla dotace poskytnuta (např. okresy Ústí nad Labem, Chomutov, Tachov) nebo byla dotace poskytnuta a kontrola provedena až dodatečně. Ve dvou případech bylo potvrzení vystaveno, dotace poskytnuta, ačkoliv pozemky nebyly ošetřeny (např. okresy Chomutov, Klatovy).

Citované právní předpisy a Zásady pro poskytování dotací stanoví, za jakých podmínek lze dotace poskytovat. MZe přiznávalo dotace i v případech, kdy tyto podmínky splněny nebyly. Bylo zjištěno, že odbor zemědělství MZe v Praze ze 165 namátkově vybraných žadatelů o dotaci ve 14 případech poskytl dotaci, přestože žádost nesplňovala stanovené podmínky.

Dotace na provedení údržby pozemků byly v některých případech poskytovány v době, kdy ještě z agrotechnických důvodů (doba sklizně) nebylo možné podmínky k jejich poskytnutí naplnit. Například Tomáš Rameš, Ústí nad Labem, požádal 4. 7. 1995 o poskytnutí dotace na údržbu pozemků a již 17. 7. 1995 ji ve výši 5 898 232 Kč obdržel. Přitom podle dotačních podmínek lze dotaci poskytnout po řádně provedené údržbě pozemků, kterou na základě prohlídky na místě (v srpnu) potvrdí formou zápisu příslušný orgán MZe. Tento postup nebyl v uvedeném případě dodržen. Navíc ÚO MZe provedení řádné údržby písemně dne 19. 10. 1995 potvrdil, avšak při fyzické kontrole pozemků, kterou dne 22. 5. 1996 provedl NKÚ, bylo zjištěno, že podstatná část ploch, na které dotace byla poskytnuta, nebyla sklizena. Uvolňování dotačních prostředků v daném případě nesledovalo hlediska účelnosti a hospodárnosti ve vztahu k jejich časovému poskytnutí;

6. ustanovení § 43 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník:

„Účastníci jsou povinni dbát, aby při úpravě smluvních vztahů bylo odstraněno vše, co by mohlo vést ke vzniku rozporů.“,

a ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.)

Smlouvy o poskytování dotací byly uzavírány podle závazného vzoru, zpracovaného na jednotlivé roky, který byl jednotný pro všechny dotační tituly. Smlouvy tak obsahují ustanovení, která jsou ve vztahu k předmětu do-

tace odlišná, např. podmínky týkající se jak přímých nenávratných dotací, tak i návratných finančních výpomocí.

Ve vzoru smlouvy vydaném MZe byly adresy a sídlo podnikání příjemce sloučeny, ačkoliv oba údaje mají základní význam, jelikož adresa a místo podnikání se mohou lišit. Proto tvoří důležitou identifikační náležitost smlouvy pro jednoznačné určení smluvní strany. Obsah smluv byl formulován jednotně a příliš obecně, což umožňovalo různý výklad.

V některých případech byly smlouvy o poskytnutí dotace uzavírány s podnikateli pod jiným obchodním jménem, než pod jakým byli zapsáni v obchodním rejstříku. Takové případy byly zjištěny například v okresech Liberec a Semily;

7. ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

a ustanovení § 451 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, kde je mj. stanoveno:

„Bez důvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním ... z neplatného právního úkonu ...“

MZe proplatilo v 9 případech dotaci přiznanou ke stejnému účelu dvakrát. Dvojím vyplacením dotace jednomu příjemci poskytlo prostředky státního rozpočtu v rozporu s platnými předpisy a s jejich účelovým určením, přičemž opakované platby dokumentují nedostatky evidence dotačních prostředků. V případě Zemědělského družstva Skalka navíc z bankovních výpisů vyplývá, že opakovaná platba byla poukázána na jiné číslo účtu, tedy jinému neoprávněnému příjemci, ač ZD Skalka je jako příjemce uváděno.

A.II Územní odbory Ministerstva zemědělství

1. ÚO MZe v Liberci a Semilech porušily:

ustanovení § 43 zákona č. 40/1964 Sb.:

„Účastníci jsou povinni dbát, aby při úpravě smluvních vztahů bylo odstraněno vše, co by mohlo vést ke vzniku rozporů.“

Citovaná ustanovení porušil ÚO MZe v Liberci ve dvanácti případech a ÚO MZe v Semilech ve čtyřech případech tím, že smlouvy na poskytnutí dotace uzavřely s příjemci pod jiným obchodním jménem, než pod jakým byli tito podnikatelé oprávněni činit právní úkony, ze kterých nastávají právní účinky.

2. ÚO MZe v Liberci, Semilech, Ústí nad Labem, Tachově, Domažlicích, Klatovech, Českých Budějovicích, Českém Krumlově a v Jindřichově Hradci porušily:

ustanovení § 5 odst. 2 první věty zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

přičemž v ustanovení části A bodu 3 písm. d) Zásad 1995 je uvedeno:

„d) dotace ... se neposkytne, pokud žadatel nemá vypořádány k datu podání žádosti závazky vůči státu, Pozemkovému fondu ČR a Státnímu fondu tržní regulace.“

Celkem bylo 31 příjemcům, kteří neměli vypořádány své závazky, vyplaceno kontrolovanými ÚO MZe neoprávněně na základě nepravdivého čestného prohlášení v 41 žádostech 46 777 512 Kč.

Uvedené ÚO MZe uzavřely smlouvy s příjemci, kteří neměli vypořádány závazky, takto:

- ÚO MZe v Liberci v deseti případech s příjemci: AGROGALAS, a. s., Frýdlant v Čechách 2x; AGROSOMA, s. r. o., Liberec 2x; FAOL, v. o. s., Liberec 3x; AGROFANDA, s. r. o., Kuntratice 1x; AGROBRÁCHA, s. r. o., Jindřichovice pod Smrkem 1x; Jaroslava Havlíčková, Vysoká 1x; celkem na částku 5 885 366 Kč;
- ÚO MZe v Semilech v devíti případech s příjemci: ZEPO, s. r. o., Horní Branná 1x; Farma Veselá, s. r. o., 1x; Dana Martincová, Bozkov, 1x; Farma HUCUL, s. r. o., Janova Hora 1x; B+L ZEMEX, s. r. o., Rokytnice nad Jizerou 1x; Zemědělské družstvo Roprachtice 1x; Agrodružstvo vlastníků-ADV, Libštát 1x; Státní statek Krkonoše, s. p., Vysoké nad Jizerou 2x; celkem na částku 6 743 265 Kč;
- ÚO MZe v Ústí nad Labem ve třech případech s příjemci: Vasil Geletič, Mnichov 1x; Lenka Hadrabová, Mirkov 1x; První petrovická zemědělská, a. s., Petrovice 1x; celkem na částku 6 245 884 Kč. Přitom byl ÚO MZe v Ústí nad Labem dopisem ze dne 27. 7. 1995 informován Finančním úřadem v Ústí nad Labem, že příjemce dotace Hadrabová Lenka nemá ke dni uzavření smlouvy o poskytnutí dotace dle dotačního titulu I.D. vypořádány závazky vůči státu. Územní odbor po tomto oznámení nepostupoval v souladu se „Zásadami“ a od smlouvy o poskytnutí dotace odstoupil;
- ÚO MZe v Tachově v pěti případech s příjemci: Agročas, s. r. o., Částkov 2x; Agroobchodní společnost, s. r. o., Ctiboř 2x; Tomáš Kotlařík, Bezručice 1x; celkem na částku 9 942 584 Kč;
- ÚO MZe v Domažlicích ve dvou případech s příjemci: Kobas, s. r. o., Bělá nad Radbuzou 2x; celkem na částku 2 788 956 Kč;
- ÚO MZe v Klatovech ve třech případech s příjemci: FLEGRO 92 Agrodivize, s. r. o., Klatovy 1x; JOLA farma, s. r. o., Nýrsko 1x; Antonín Kostohryz, Sušice 1x; celkem na částku 3 090 771 Kč;
- ÚO MZe v Českých Budějovicích ve dvou případech s příjemci: Zemědělské družstvo, Slavče 2x; celkem na částku 294 313 Kč;

- ÚO MZe v Českém Krumlově ve dvou případech s příjemci: AGRO Šumava, s. r. o., Horní Planá 1x; KERIM, s. r. o., Praha 10 1x; celkem na částku 4 921 937 Kč;
- ÚO MZe v Jindřichově Hradci v pěti případech s příjemci: AGROS, s. r. o., 1x; Ing. Jan Kepka, Rapšach 1x; LANDŠTEJN, s. r. o., Staré Město pod Landštejnem 2x; Nov Agro, s. r. o., Novosedly nad Nežárkou 1x; celkem na částku 6 864 436 Kč.

3. ÚO MZe v Liberci a Tachově porušily:

ustanovení § 5 odst. 2 první věty zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části A bodu 3. písm. e) Zásad 1994 a písm. b) Zásad 1995 je uvedeno:

„MZe nesmí přiznat dotaci (ani podmíněně) v případech, kdy žádost nebude obsahovat požadované údaje a informace.“

ÚO MZe v Liberci přiznal dotaci firmě AGROGALAS Frýdlant, a. s., přesto, že nedoložila k žádosti o dotaci č. 167/94 nájemní smlouvy na pozemky o výměře 17,66 ha.

ÚO MZe v Tachově vyplatil dotace příjemcům na základě nájemních smluv s Pozemkovým fondem ČR, které neobsahují specifikaci pozemků (např. příjemci Hubertu Mazánkovi).

4. ÚO MZe v Klatovech porušil:

ustanovení § 5 odst. 2 první věty zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části A bodu 5 písm. a) Novelizovaných zásad a Zásad 1995 je stanoveno:

„Smlouva o poskytnutí dotace, návratné finanční výpomoci, musí obsahovat následující ustanovení:

a) číslo smlouvy, přesný název smlouvy, adresu obou smluvních stran, IČO nebo rodné číslo (u fyzické osoby), sídlo podnikání, bankovní spojení, ...“

ÚO MZe v Klatovech uzavřel smlouvy, ve kterých není uvedeno sídlo podnikání: v roce 1994 s Ing. Antonínem Kostohryzem, v roce 1995 s JUDr. Milanem Šimou, s Ing. Františkem Scheihostem a s Ing. Antonínem Kostohryzem.

5. ÚO MZe v Ústí nad Labem, Chomutově, Tachově a Českých Budějovicích porušily:

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části A bodu 7 písm. b) Novelizovaných zásad je stanoveno:

„b) MZe je povinno provádět kontrolu příjemců dotace, návratné finanční výpomoci, zda plní podmínky smlouvy, ...“

ÚO MZe v Ústí nad Labem neprováděl v roce 1994 kontrolu plnění smluv, na základě kterých byly poskytnuty dotace na DT I.A. a I.D.

ÚO MZe v Chomutově neprováděl v roce 1994 kontrolu DT I.A., a přesto poskytl celkovou dotaci ve výši 434 880 Kč. Dále při kontrole DT I.D.b) zjistil, že plocha o rozloze 17,9515 ha, na kterou je požadována dotace na údržbu TTP ve výši 35 903 Kč, neodpovídá uplatněnému nároku na dotaci, a přesto poskytl Zemědělské společnosti Ciboušov, s. r. o., požadovanou dotaci v plné výši.

ÚO MZe v Tachově v roce 1994 neprováděl kontrolu plnění smluv, nezjistil tedy, že AGROPOS, s. r. o., Krasíkov uplatnil na stejné pozemky žádost o dotaci na zatravnění i na údržbu TTP. Příjemci bylo neoprávněně vyplaceno 520 403 Kč.

ÚO MZe v Českých Budějovicích nezajistil v roce 1994 kontrolu všech ploch, na které byly čerpány finanční prostředky podle DT I.A.

6. ÚO MZe v Liberci, Ústí nad Labem, Chomutově, Klatovech, Českých Budějovicích a Českém Krumlově porušily:

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části A bodu 2 písm. c) Zásad 1995 je stanoveno:

„c) příjemce dotace, čerpající dotaci podle dotačního titulu I.A., I.C., I.D., požádá MZe o kontrolu provedení dotovaných prací, na základě které MZe vystaví příjemci dotace potvrzení, že dotované práce byly provedeny, účelovost dotace splněna a dotace čerpána oprávněně. V opačném případě bude MZe postupovat podle písmene c) článku 7 předpisu ...“

ÚO MZe v Liberci vykonal předepsanou kontrolu provedení dotovaných prací na DT I.A. Restrukturalizace rostlinné výroby zatravněním v deseti případech až v roce 1996, i když byly dotační prostředky vyplaceny v roce 1995. Na tyto práce poskytl celkem dotace ve výši 832 484 Kč.

ÚO MZe v Ústí nad Labem neprováděl v roce 1995 kontrolu provedení dotovaných prací, na základě kterých byly poskytnuty dotace na DT I.A. a I.D.

ÚO MZe v Chomutově poskytl na DT I.A. příjemci Agro-Málkov, s. r. o., dotaci ve výši 410 051 Kč přesto, že neprovedl kontrolu dotovaných prací.

ÚO MZe v Klatovech provedl v roce 1995 fyzické přehledky parcel v šesti případech až po uzavření smlouvy o poskytnutí dotace.

ÚO MZe v Českých Budějovicích nezajistil v roce 1995 kontrolu dotovaných prací na všech plochách, na které byly čerpány finanční prostředky podle DT I.A.

ÚO MZe v Českém Krumlově uzavíral smlouvy na dotace dle DT 1.D. v roce 1995 pouze na základě dokladové kontroly, fyzickou přehlídku parcel (kontrolu dotovaných prací) prováděl až dodatečně.

7. ÚO MZe v Semilech, Ústí nad Labem, Chomutov, Klatovech, Českých Budějovicích a Českém Krumlově porušily:

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části B DT 1.D. Zásad 1995 je mj. stanoveno:

„Dotace je přiznána na základě fyzické přehlídky parcel, uvedených v žádosti, provedené ÚO MZe. Z provedené přehlídky musí být vyhotoven zápis.“

ÚO MZe v Semilech prováděl přehlídku udržovaných ploch nahodile bez fyzické přehlídky všech parcel uvedených v žádosti.

ÚO MZe v Ústí nad Labem přiznal dotaci před provedením fyzické přehlídky ve 12 případech, kontrola i zápis byly provedeny dodatečně. Ve třech případech nedoložil zápis z kontroly vůbec.

ÚO MZe v Chomutově u dvaceti příjemců dotací z DT 1.D. provedl fyzickou přehlídku parcel až po přiznání dotace. V pěti případech nedoložil zápis z fyzické přehlídky parcel vůbec. Dále poskytl dotaci příjemci Tomáši Ramešovi, u kterého provedl přehlídku parcel a shledal, že jsou udržovány. NKÚ však zjistil, že pozemky v k. ú. Rusová o výměře 139,4998 ha, na které byla vyplacena dotace ve výši 418 499 Kč, nebyly udržovány v kulturním stavu, kontrola těchto pozemků byla provedena chybně a finanční prostředky poskytnuty neoprávněně. Současně byla tomuto příjemci vyplacena dotace z DT 1.D. ve výši 292 237 Kč na pozemky, jejichž údržbu provedl Ing. Milan Doležal, který rovněž obdržel od ÚO MZe v Chomutově dotaci.

ÚO MZe v Klatovech poskytl dotaci Ing. Antonínu Kostohryzovi na základě přehlídky pozemků v terénu dne 2. 8. 1995. NKÚ však zjistil, že pozemky o výměře 3,6278 ha, na které byla vyplacena dotace ve výši 10 883 Kč, nebyly v roce 1995 udržovány.

ÚO MZe v Českých Budějovicích při fyzických přehlídkách prováděných u příjemců dotací nezjistil, že Zemědělské družstvo Slavče čerpalo neoprávněně 18 036 Kč a Ing. Jiří Čermák 698 890 Kč dotace na pozemky, které nebyly v letech 1994 a 1995 zatravněny a udržovány.

ÚO MZe v Českém Krumlově při fyzické přehlídce pozemků, na které podala žádost o dotaci společnost KERIM, s. r. o., Praha, nezjistil, že pozemky o rozloze 6,4078 ha nebyly sklizeny. Tím došlo k neoprávněnému poskytnutí dotací ve výši 19 223 Kč.

8. ÚO MZe v Liberci porušil:

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části A bodu 7 písm. c) Zásad 1995 je stanoveno:

„c) v případě nedodržení závazků vyplývajících ze smlouvy o dotaci, návratné finanční výpomoci, MZe od smlouvy odstoupí. Pokud již byla dotace, návratná finanční výpomoc vyplacena, upozorní MZe příjemce dotace, návratné finanční výpomoci, na povinnost jejího vrácení na účet státního rozpočtu včetně příslušného penále, současně tuto skutečnost neprodleně oznámí příslušnému finančnímu úřadu, ...“

ÚO MZe v Liberci neoznámil příslušnému finančnímu úřadu skutečnost, že firma FAOL, v. o. s., nedodržela závazek vyplývající ze smlouvy o poskytnutí dotace a poskytnutou část dotace vrátila bez příslušného penále.

9. ÚO MZe v Semilech, Ústí nad Labem, Chomutov, Domažlicích a Českých Budějovicích porušily:

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části B bodu 1.A. Zásad 1995 je stanoveno:

„ÚO MZe předloží do 31. 12. 1995 přehled o počtu zatravněných ha v roce 1995 odboru zemědělství MZe.“

Uvedené ÚO MZe nezpracovaly přehled o počtu zatravněných ha dle skutečnosti, neboť v roce 1995 neprováděly soustavnou kontrolu zatravněovaných pozemků. Tyto přehledy zpracovaly podle údajů uvedených ve smlouvách, nikoli podle splnění účelu dotace ověřeného fyzickou přehlídkou parcel.

10. ÚO MZe v Klatovech porušil:

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části A bodu 5 písm. l) Zásad 1995 je stanoveno:

„Smlouva o poskytnutí dotace, návratné finanční výpomoci, musí obsahovat následující ustanovení: ...

l) podmínky uvedené v Zásadách u dotačního titulu, na který se smlouva uzavírá, ...“,

a podmínkou u DT 1.D. je:

„Žadatel nesmí současně předložit žádost o dotaci na založení TTP z dotačního titulu 1.A.“

ÚO MZe v Klatovech uzavřel dne 10. 5. 1995 se společností AGRO-JAVOR smlouvu, která neobsahovala podmínku pro přiznání dotace z DT 1.D., že nesmí současně předložit žádost na založení TTP z dotačního titulu 1.A.

B. Ministerstvo financí**I. porušilo:****1. ustanovení § 24 zákona č. 2/1969 Sb.:**

„Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky ...; dbají o zachování zákonnosti ...“,

příčemž z ustanovení § 1 odst. 5 zákona č. 331/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1994 a o změně a doplnění některých zákonů, a z jeho přílohy č. 4 vyplývá, že neinvestiční dotace do zemědělství (uvedené ve sl. 11) jsou určeny podnikům,

a ustanovení § 5 odst. 2 a 3 písm. a) zákona č. 576/1990 Sb.:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmíněk stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky.“

„Ze státního rozpočtu se mohou poskytovat:

a) dotace a návratné finanční výpomoci právnickým osobám a fyzickým osobám vyvíjejícím podnikatelskou činnost ...“

MF schválilo dopisem náměstka ministra financí č. j. 195/49 408/94 ze dne 4. 10. 1994 se zpětnou platností od 25. 8. 1994 změnu společně (MF a MZe) vydaných Zásad pro poskytování dotací na údržbu TTP, podle které bylo možné dotovat údržbu luk, pastvin a ostatních ploch majitelům i nájemcům v oblastech, kde průměrná cena půdy za 1 m² byla nižší nebo rovna 2 Kč bez ohledu na to, zda tyto subjekty podnikají v zemědělské výrobě, či nikoliv. Toto rozhodnutí umožňovalo poskytovat prostředky státního rozpočtu zákonem jmenovitě určené na dotace zemědělským podnikům mimo tento účel osobám, které nevykonávaly podnikatelskou činnost v zemědělství.

Podle uvedeného rozhodnutí MZe a MF nebylo od 25. 8. 1994 třeba při poskytování dotací na údržbu luk, pastvin a ostatních ploch uzavírat s příjemci dotací smlouvy. Vzhledem k tomu, že Zásady pro poskytování dotací vydané MZe a MF nebyly vyhlášeny ve Sbírce zákonů, a nebyly tedy pro příjemce dotace závazné, byla smlouva uzavřená mezi příjemcem dotace a jejím poskytovatelem (MZe) prostředkem, který umožnil vyžadovat od příjemce dotace plnění povinnosti. Tím, že od uzavírání smluv bylo upuštěno, stát nemohl uložit příjemci dotace požadované povinnosti plnit a jejich porušení účinně sankcionovat.

Zásady pro poskytování dotací v zemědělství pro rok 1994, které MF vydalo společně s MZe, byly během roku 1994 opakovaně měněny. Pro poskytování dotací v průběhu jednoho rozpočtového roku tak neplatila jednoznačná pravidla, která jsou pro hospodářskou činnost zemědělských podnikatelů i pro účelné a efektivní využívání rozpočtových prostředků základním předpokladem;

II. neplnilo:**1. ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.:**

„Ministerstvo financí provádí kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu republiky u ústředních orgánů a státních fondů republiky.“ ;

2. ustanovení § 2 písm. b) zákona č. 552/1991 Sb.:

„Státní kontrolu ve smyslu tohoto zákona vykonávají: ...

b) ostatní ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy v rozsahu stanoveném zvláštními zákony, ...“

MF u MZe v letech 1994 a 1995 žádnou kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu určenými na neinvestiční dotace neprovedlo.

C. Finanční úřady v Liberci, Semilech, Ústí nad Labem, Chomutově, Tachově, Klatovech, Českých Budějovicích, Jindřichově Hradci

U jmenovaných finančních úřadů nebylo zjištěno porušení obecně závazných právních předpisů v oblasti kontroly používání dotací na DT 1.A. a 1.D.

D. Příjemci dotací porušili:**1. AGROSOMA, s. r. o., Liberec, Tomáš Rameš, Ústí nad Labem, Zemědělská společnost Ciboušov, s. r. o., Ciboušov, Antonín Kostohryz, Sušice, Zemědělské družstvo, Slavče, KERIM, s. r. o., Praha 10, Ing. Jiří Čermák, Jemčina**

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

a ustanovení části A bodu 2 písm. b) a c) Úplného znění zásad, kde je mj. stanoveno:

„b) příjemce dotace, příjemce návratné finanční výpomoci, odpovídá za to, že v příslušném roce, ve kterém byla čerpána dotace, návratná finanční výpomoc, provedl výkony v rozsahu uvedeném ve smlouvě o poskytnutí dotace, návratné finanční výpomoci, uvedené v čestném prohlášení ...,

c) zjistí-li příjemce dotace, návratné finanční výpomoci, že dotaci, návratnou finanční výpomoc, nepoužil na stanovený účel nebo byla poskytnuta nebo čerpána v nesprávné výši, je povinen neprodleně odvést neoprávněně obdržanou částku do státního rozpočtu. V tomto případě se snižuje povinnost úhrady penále na jednu polovinu promile denně z částky neoprávněně použité nebo zadržené, nejvýše však do této částky, ...“,

resp. ustanovení části A bodu 2 písm. a) a b) Zásad 1995, kde je stanoveno:

„a) příjemce dotace, příjemce návratné finanční výpomoci odpovídá za to, že účel, na který mu byla poskytnuta dotace, návratná finanční výpomoc, splnil nebo splní v rozsahu a do termínu stanoveného MZe ve smlouvě,

b) zjistí-li příjemce dotace, návratné finanční výpomoci, že nesplnil účel, na který mu byla dotace, návratná finanční výpomoc poskytnuta, nebo nesplnil účel v rozsahu stanoveném ve smlouvě, je povinen neprodleně odvést neoprávněně obdrženou částku do státního rozpočtu a zaplatit penále ve výši 0,5 promile denně z částky neoprávněně použité nebo zadržené, nejvýše však do této částky, ...“

AGROSOMA, s. r. o., Liberec

nesklidila v roce 1995 porost na parcelách o výměře 3,6793 ha a 0,2134 ha, na které čerpala dotace. Celkem neoprávněně obdržela částku 11 678 Kč.

Tomáš Rameš, Ústí nad Labem

obdržel v roce 1995 dotaci dle DT I.D. na údržbu 1 966,0774 ha ve výši 5 898 232 Kč. NKÚ zjistil, že na pozemcích v k. ú. Rusová o výměře 139,4998 ha, na které byla vyplacena dotace ve výši 418 499 Kč, údržba provedena nebyla a příjemce neoprávněně čerpané prostředky nevrátil do státního rozpočtu. Ve své žádosti o dotaci uvedl i parcelu o výměře 97,4123 ha, na jejíž údržbu, kterou neprovedl, obdržel neoprávněně částku 292 237 Kč a do státního rozpočtu ji nevrátil, přestože účel dotace splněn nebyl.

Zemědělská společnost Ciboušov, s. r. o., Ciboušov

nesklidila v roce 1994 parcelu o výměře 17,9515 ha, na kterou obdržela neoprávněně dotaci ve výši 35 902 Kč. V roce 1995 neprovedla údržbu pozemků o výměře 67,9295 ha, na které čerpala dotaci ve výši 203 788 Kč. Neoprávněně čerpané prostředky nevrátila do státního rozpočtu, přestože účel dotace splněn nebyl.

Ing. Antonín Kostohryz, Sušice

neprovedl údržbu pozemků tím, že nesklidil v roce 1995 travní porost na 3,6278 ha, a tak neoprávněně čerpal dotaci ve výši 10 883 Kč.

Zemědělské družstvo, Slavče

v roce 1994 neprovedlo údržbu pozemků tím, že nesklidilo celkem 7,04 ha TTP, a tak neoprávněně čerpalo 10 845 Kč; v roce 1995 nezaložilo travní porost na 1,0606 ha a nesklidilo 0,2909 ha TTP, tím neoprávněně čerpalo dotaci 7 236 Kč.

KERIM, s. r. o., Praha 10

neprovedla údržbu pozemků tím, že v roce 1995 nesklidila 6,4078 ha pozemků, a tak neoprávněně čerpala dotaci ve výši 19 223 Kč.

Ing. Jiří Čermák, Jemčina

v roce 1994 nezaložil travní porost na parcelách o celkové výměře 93,7318 ha, přitom čerpal neoprávněně ze státního rozpočtu dotaci ve výši 558 438 Kč; v roce 1995 nezaložil travní porost na výměře 115,8222 ha, a čerpal tak neoprávněně dotaci 694 932 Kč;

2. Václav Barbořík, Malečov a Jiří Barbořík, Lhota pod Pannou

ustanovení § 38g odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 149/1995 Sb.:

„V daňovém přiznání poplatník uvede veškeré příjmy, které jsou předmětem daně, kromě příjmů od daně osvobozených a příjmů, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou daně.“

Václav Barbořík, Malečov

a Jiří Barbořík, Lhota pod Pannou

zaučtovali příjem dotací v roce 1995 do příjmů nepodléhajících dani z příjmů fyzických osob, ačkoliv dotace u těchto osob dle § 3 byly v roce 1995 předmětem daně z příjmů, mezi příjmy osvobozené od daňové povinnosti dle § 4 nepatřily, ani nebyly zdaňovány zvláštní sazbou dle § 36 zákona č. 586/1992 Sb.

Václav Barbořík snížil daňový základ o dotace ve výši 1 137 510 Kč a Jiří Barbořík o dotace ve výši 728 693 Kč;

3. AGRO-Málkov, s. r. o., Málkov

ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

a ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů:

„Předmětem daně jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, není-li dále stanoveno jinak.“

AGRO-Málkov, s. r. o., Málkov nezaúčtovala v letech 1994 a 1995 dotace do výnosů, a tím snížila základ pro odvod daně z příjmů v roce 1994 o 771 987 Kč a v roce 1995 o 1 996 771 Kč přesto, že dotace poskytované právníky osobám nebyly v těchto letech osvobozeny od daně ani daněny zvláštní sazbou;

4. AGROSOMA, s. r. o., Liberec, Luděk Boch, Příkry a Dana Martincová, Bozkov

ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

AGROSOMA, s. r. o., Liberec

v průběhu kontroly nevedla účetnictví průkazným způsobem a doklady o zaučtování dotací poskytnutých v roce 1995 nepředložila.

Luděk Boch, Příkrý

příjem dotace z DT 1.A. ve výši 67 500 Kč, kterou obdržel dne 23. 2. 1995, nezaúčtoval do peněžního deníku.

Dana Martincová, Bozkov

nezaúčtovala do peněžního deníku příjem dotace ve výši 85 520 Kč z DT 1.D.b), kterou obdržela v listopadu 1994, na svůj účet;

5. Luděk Boch, Příkrý a Dana Martincová, Bozkov

ustanovení § 7 odst. 1 a § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ...“,

a ustanovení čl. IV odst. 2 přílohy k opatření FMF č. j. V/1-31 370/1992 ze dne 23. 12. 1992, kterým se stanoví postupy účtování u fyzických osob provozujících podnikatelskou nebo jinou výdělečnou činnost účtující v soustavě jednoduchého účetnictví, v platném znění:

„Účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví vedou: ...

c) pomocné knihy o ostatních složkách majetku, pokud pro ně mají použití.

Jedná se především o tyto pomocné knihy: ...

- kniha zásob (skladní karty), ...“

Luděk Boch, Příkrý

nevedl v roce 1995 knihu zásob, a neměl tak v evidenci mladá zvířata, která jsou ve smyslu čl. I odst. 8 přílohy citovaného opatření zásobami.

Dana Martincová, Bozkov

nevedla v roce 1995 dobytek, který nebyl zařazen do základního stáda;

6. AGROPOS Krasíkov, s. r. o., Krasíkov

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části A bodu 1 písm. e) a bodu 2 písm. d) Úplného znění zásad je mj. stanoveno:

„e) žadatel neobdržel dotaci ... na činnost nebo předmět, pro které je požadována dotace ..., v roce 1994 z jiných rozpočtových kapitol státního roz-

počtu, státních fondů nebo jiných centrálních zdrojů ...“

„d) příjemce dotace čerpající dotaci podle dotačního titulu 1.A. ... 1.D. ... požádá MZe o kontrolu provedených dotovaných prací, na základě které MZe vystaví příjemci dotace potvrzení, že dotované práce byly provedeny, účelovost dotace splněna a dotace čerpána oprávněně ...“

AGROPOS Krasíkov, s. r. o., Krasíkov

požádal v roce 1994 o dotaci na zatravnění pozemků o výměře 346,9353 ha dle DT 1.A. a současně o dotaci na údržbu stejných pozemků dle DT 1.D.a), čímž neoprávněně získal 520 403 Kč. Příjemce o kontrolu provedení dotovaných prací ÚO MZe nepožádal;

7. AGROBRÁCHA, s. r. o., Jindřichovice pod Smrkem, AGROFANDA, s. r. o., Kunratice, AGROGALAS, a. s., Frýdlant v Čechách, AGROSOMA, s. r. o., Liberec, FAOL, v. o. s., Liberec, B+L ZEMEX, s. r. o., Rokytnice nad Jizerou, Farma HUCUL, s. r. o., Janova Hora, Dana Martincová, Bozkov, Lenka Hadrabová, Mirkov, Vasil Geletič, Mnichov, První petrovická zemědělská, a. s., Petrovice, Agročas, s. r. o., Částkov, Agroobchodní společnost, s. r. o., Ctiboř, Tomáš Kotlařík, Bezdrůžice, Kobas, s. r. o., Bělá nad Radbuzou, FLEGGRO 92 Agrodivize, s. r. o., Klatovy, JOLA farma, s. r. o., Nýrsko, Antonín Kostohryz, Sušice, Zemědělské družstvo, Slavče, AGRO Šumava, s. r. o., Horní Planá, KERIM, s. r. o., Praha 10; AGROS, s. r. o., Slavonice, Ing. Jan Kepka, Rapšach, LANDŠTEJN, s. r. o., Staré Město pod Landštejnem, Nov Agro, s. r. o., Novosedly nad Nežárkou

ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. (citace uvedena v části A.I.1.),

příčemž v ustanovení části A bodu 3 písm. d) Zásad 1995 je stanoveno:

„d) dotace, návratná finanční výpomoc se neposkytne, pokud žadatel nemá vypořádány k datu podání žádosti závazky vůči státu, Pozemkovému fondu ČR a Státnímu fondu tržní regulace.“,

a text Čestného prohlášení uvedený u žádosti o dotace, zní:

„Prohlašuji, že všechny informace uvedené v žádosti včetně tabulek jsou pravdivé ..., že mám k datu podání žádosti vypořádány závazky vůči státu, Pozemkovému fondu ČR ...“

Uvedené ustanovení porušili vyjmenovaní příjemci tím, že spolu se žádostí o dotace předložili nepravdivé čestné prohlášení, že mají své závazky vůči státu a dalším vyrovnány.

Tyto závazky nevyrovnali ani do doby sepsání smlouvy o poskytnutí dotace, a tím získali dotace neoprávněně.

Příjemce dotace	Neoprávněně získaná částka
AGROBRÁCHA, s. r. o., Jindřichovice pod Smrkem	555 083 Kč
AGROFANDA, s. r. o., Kunratice	735 750 Kč
AGROGALAS, a. s., Frýdlant v Čechách	2 531 634 Kč
AGROSOMA, s. r. o., Liberec	520 781 Kč
FAOL, v. o. s., Liberec	1 309 358 Kč
B+L ZEMEX, s. r. o., Rokytnice nad Jizerou	1 929 343 Kč
Farma HUCUL, s. r. o., Janova Hora	268 024 Kč
Dana Martincová, Bozkov	168 340 Kč
Lenka Hadrabová, Mirkov	652 393 Kč
Vasil Geletič, Mnichov	290 384 Kč
První petrovická zemědělská, a. s., Petrovice	5 303 107 Kč
Agročas, s. r. o., Částkov	4 134 881 Kč
Agroobchodní společnost, s. r. o., Ctibor	3 205 971 Kč
Tomáš Kotlařík, Bezdruzice	2 601 732 Kč
Kobas, s. r. o., Bělá nad Radbuzou	2 788 956 Kč
FLEGRO 92 Agrodivize, s. r. o., Klatovy	1 295 113 Kč
JOLA farma, s. r. o., Nýrsko	733 318 Kč
Ing. Antonín Kostohryz, Sušice	1 062 340 Kč
Zemědělské družstvo, Slavče	294 313 Kč
AGRO Šumava, s. r. o., Horní Planá	702 936 Kč
KERIM, s. r. o., Praha 10	4 219 001 Kč
AGROS, s. r. o., Slavonice	869 501 Kč
Ing. Jan Kepka, Rapšach	2 442 554 Kč
LANDŠTEJN, s. r. o., Staré Město pod Landštejnem	1 469 271 Kč
Nov Agro, s. r. o., Novosedly nad Nežárkou	2 083 110 Kč

V rámci prováděné kontroly navštívila kontrolní skupina NKÚ sídlo společnosti PS + PS, s. r. o., v Rynolticích a zjistila, že uvedená společnost se tam již nenachází.

Na adresu sídla společnosti i na adresu bydliště jejího jednatele (dle údajů uvedených ve výpisu z obchodního rejstříku) byla zaslána formou doručky oznámení o zahájení kontroly. Obě doručky pošta vrátila jako nevyzvednuté, jednatel společnosti se na uvedené adrese nenachází.

Nebylo možno ověřit, zda společnost PS + PS, s. r. o., Rynoltice, která na základě smlouvy s ÚO MZe v Liberci z 30. 11. 1994 obdržela dotaci na údržbu TTP ve výši 350 745 Kč, získala tuto dotaci oprávněně a splnila stanovený účel.

Shrnutí a vyhodnocení

V roce 1994 poskytlo MZe 991 příjemcům (podáno 1 038 žádostí) z dílčího DT 1.A. - Restrukturalizace zemědělské výroby zatravněním dotaci v celkové částce 200 695 tis. Kč, tj. 7 % ze všech dotací a 7 258 příjemcům (podáno 7 491 žádostí) na dílčí DT 1.D. - Údržba trvalých travních porostů, resp. Údržba krajiny v kulturním stavu, dotaci v úhrnné výši 438 190 tis. Kč, tj. 16 % z celkové částky 2 711 174 tis. Kč poskytnuté v tom roce na všechny dotační tituly.

V roce 1995 poskytlo MZe 441 příjemcům (z 738 žadatelů) dotaci na zatravnění v celkové částce 53 183 tis. Kč, tj. necelá 2 % ze všech dotací a 7 981 příjemcům (z 8 069 žadatelů) na údržbu krajiny v kulturním stavu dotaci v úhrnné výši 1 090 741 tis. Kč, tj. 33 % ze všech dotací poskytnutých v roce 1995.

Kontrola stanovení a dodržování zásad pro poskytování a využívání prostředků státního rozpočtu pro účely dotování mimoprodukčních funkcí zemědělství prokázala řadu nedostatků:

- MZe se souhlasem MF v průběhu roku 1994 celkem osmkrát měnilo zásady pro poskytování dotací, čímž nevytvořilo předpoklady k tomu, aby v jednom rozpočtovém roce platily stejné podmínky a aby s těmito podmínkami byli podnikatelé včas seznámeni;
- MZe při prováděných změnách dotací z DT 1.D. - Údržba trvalých travních porostů, později Údržba krajiny v kulturním stavu nahradilo v roce 1994 přísnější formy poskytování (smlouva + prokázání splnění účelu), které zaručovaly menší pravděpodobnost neoprávněného poskytnutí a nesplnění účelu dotace, za formy volnější, tzv. nárokové (místo smlouvy doklad o přiznání dotace na základě charakteristiky dotovaných pozemků a čestného prohlášení), které spolu s nedostatečnou kontrolou ze strany ÚO MZe umožňovaly neoprávněně čerpání prostředků státního rozpočtu;
- MZe spolu s MF připustily, aby v rozporu s ustanovením zákona č. 331/1993 Sb. byly poskytnuty dotace určené podnikatelům v resortu zemědělství i osobám, které nejsou podnikateli (z DT 1.D.b) - Údržba krajiny v kulturním stavu);
- MZe stanovilo pro poskytování dotací některé podmínky, jejichž splnění nebylo uskutečnitelné (např. doklad - výpis z katastru nemovitostí, podle něhož se měl pozemek identifikovat v terénu, nebo hlášení změny kultury při zatravnění), a staly se tak podmínkami pouze formálními.
- Závažným zjištěním je skutečnost, že převážná část dotací určených MZe na restrukturalizaci zemědělského podnikání se používá na útlum produkce, nikoliv, jak určuje název, na změnu struktury účelové produkce.